



# Grunnlovsforslag nr. 18

(2007–2008)

Grunnlovsforslag fra Vera Lysklætt og Odd Einar Dørum

Dokument nr. 12:18 (2007–2008)

## Grunnlovsforslag fra Vera Lysklætt og Odd Einar Dørum om ny § 100b og ny § 100c i Grunnloven (om privatlivets fred og personopplysninger)

Til Stortinget

### BAKGRUNN

Vern om en privat sfære er grunnleggende i et liberalt demokrati. Frihet forutsetter at hvert menneske vernes mot utilbørlige inngrep i privatlivet, og mot registrering og overvåking som ikke fremtrer som strengt nødvendig. Demokrati forutsetter at det i siste instans er borgerne som kontrollerer staten, ikke staten som kontrollerer borgerne.

Personvernbegrepet er sammensatt og rommer mange ulike interesser og verdier. Personvern innebærer først og fremst beskyttelse av hjem og privatsfære. Men personvern gjelder også i stor grad beskyttelse mot utilbørlig elektronisk behandling og bruk av personopplysninger. Forslagsstillerne mener at det i vår tid er sterkt behov for omsider å etablere grunnlovsbeskyttelse for begge disse sidene av personvernet.

Både medieutviklingen og utviklingen i det offentlige virksamhet, derunder i forbindelse med bekjempelsen av terror, har gjort vernet for privatsfæren stadig mer prekær. Ved behandlingen av den nye § 100 i Grunnloven om ytringsfrihet mv. i september 2004 anmodet Stortinget om å få spørsmålet om grunnlovsfesting av vern for privatlivet utredet. Det er på høy tid at spørsmålet nå bringes ut av dødvanne.

I de siste 25 årene har det vært et vedvarende, økende press for å gjøre det enklere å samle, bruke og

oppbevare personopplysninger. Den teknologiske utviklingen gjør personopplysninger både mer tilgjengelig og mer utsatt for misbruk. Vi legger stadig fra oss flere elektroniske spor og personlige kjennetegn blant annet via telekommunikasjon, betalingsformidling og ved å bruke personnummeret vårt. Det store tilfanget av nye nettmedier gjør også at vi i mye større grad enn tidligere legger fra oss elektroniske spor. Mengden av disse enkeltsporene kan danne et mønster, og dagens teknologi gjør det svært enkelt å finne og misbruke informasjon om andre.

I de fleste moderne konstitusjoner finner vi bestemmelser om vern om privatsfæren, og bestemmelser om beskyttelse av personopplysninger er på vei inn. Det er viktig at disse verdier også i Norge bringes opp på samme nivå i hierarkiet av rettsregler som bl.a. bestemmelsene om ytrings- og informasjonsfrihet. Dette kan bare skje gjennom grunnlovsfesting.

Personvernet reguleres i dag av blant annet straffelovens bestemmelse om ærekrenkelse og privatlivets rett til fred. Til dette kommer bestemmelsene i personopplysningsloven, helseregisterloven, lov om elektronisk kommunikasjon og loven om Schengen informasjonssystem (SIS).

Ifølge The Privacy and Human Rights Report for 2007 preges Norge av systematisk mangel på personvern sikring. Forslagsstillerne finner det bekymringsfullt at dagens grunnlov i denne relasjon ikke er tilpasset den teknologiske utviklingen og at personvernet ikke er godt nok ivarettatt.

Til tross for at personvern er regulert i en rekke lover, mener forslagsstillerne at personvernet i dag ikke har den rettslige tyngden som slike grunnleggende rettigheter fortjener og som bare en grunnlovsfesting vil kunne gi.

**FORSLAG**

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

**I – Privatlivets fred**

*Alternativ 1 A:*

Ny § 100 b skal lyde:

Enhver har rett til respekt for privatliv og hjem.

*Alternativ 1 B:*

Ny § 100 b skal lyde:

Enhver har Ret til Respekt for Privatliv og Hjem.

*Alternativ 2:*

Ny § 100 a:

Som alternativ 1 A eller 1 B.

**II – Personopplysninger**

*Alternativ 1 A:*

Ny § 100 c skal lyde:

Enhver har rett til beskyttelse av personopplysninger om seg selv, til innsyn i slike opplysninger og

til om nødvendig å kunne korrigere innholdet. Slike opplysninger kan bare benyttes i samsvar med uttrykkelig angitte formål og på grunnlag av lov eller informert samtykke fra den opplysningene gjelder. De skal slettes når formålet ikke lenger er til stede.

*Alternativ 1 B:*

Ny § 100 c skal lyde:

Enhver har Ret til Beskyttelse af Personopplysninger om sig selv, til Indsyn i saadanne Oplysninger og til om nødvendig at kunne korrigere Indholdet. Saadanne Oplysninger kunne bare benyttes i Overensstemmelse med udtrykkelig angivne Formaal og paa Grundlag af Lov eller informert Samtykke fra den, Oplysningerne gjælde. De skulle slettes, naar Formaalet ikke længer er tilstede.

*Alternativ 2:*

Ny § 100 b:

Som alternativ 1 A eller 1 B.

*Alternativ 3:*

Ny § 100 a:

Som alternativ 1 A eller 1 B.

30. september 2008

**Vera Lysklætt**

**Odd Einar Dørum**

Referert i Stortingets møte 30. september 2008.

"Forslaget blir under presidentens ansvar å bekjentgjøre ved trykken for å komme til avgjørelse på første, annet eller tredje storting etter neste valg."

*Thorbjørn Jagland*  
president

*Signe Øye*  
sekretær